

จับตาแนวโน้มนโยบายสหรัฐอเมริกาภายใต้ทีมเศรษฐกิจใหม่

วันที่ 20 มกราคม 2560 นี้ โลกจะจับจ้องไปที่สหรัฐอเมริกาในพิธีสาบานตนของ **“นายโดนัลด์ ทรัมป์”** ซึ่งกำลังจะก้าวสู่ตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาคนที่ 45 โดยตลอดช่วงเวลาของการหาเสียงด้วยท่าทีที่ค่อนข้างสุดโต่งภายใต้แคมเปญ **“ความหวังที่จะทำให้อเมริกากลับมายิ่งใหญ่อีกครั้ง - Make America Great Again”** โดยจะดำเนินนโยบายภายใต้แนวคิด **“อเมริกาต้องมาก่อน - America First”** ที่มุ่งผลประโยชน์ของประเทศและการแก้ไขปัญหาภายในประเทศเป็นหลัก โดยเฉพาะปัญหาการว่างงาน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจสหรัฐฯ ให้กลับมายิ่งใหญ่อีกครั้ง อีกทั้งยังมีแนวโน้มไปในทิศทางแบบปกป้องการค้ามากขึ้น (Protectionism)

➡ แนวโน้มนโยบายเศรษฐกิจสำคัญ

1) การลาออกจากการเป็นสมาชิกความตกลง TPP ที่สหรัฐฯ เป็นตัวแปรสำคัญ และหันมาเจรจา FTA ในระดับทวิภาคีที่เป็นธรรมต่อสหรัฐฯ ทั้งนี้ คงต้องจับตาดูกันต่อไปว่า การประกาศจะลาออกจาก TPP ของนายทรัมป์จะเป็นเพียงกลยุทธ์การสร้างอำนาจต่อรองของสหรัฐฯ เพื่อเรียกร้องให้ประเทศสมาชิก TPP ยอมเจรจาแก้ไขความตกลงฯ ในประเด็นที่สหรัฐฯ ยังไม่พอใจหรือไม่ ในส่วนของไทย หากอนาคตความตกลง TPP จะไม่สดใสเช่นเคยนั้น คาดว่าจะไม่ส่งผลกระทบต่อไทยมากนักทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ เพราะปัจจุบันไทยยังไม่ได้เข้าเป็นสมาชิก TPP ประกอบกับไทยจะมีเวลาในการศึกษาผลกระทบ รับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน และปฏิรูปปรับกฎระเบียบต่างๆ ให้เป็นสากลเพื่อเตรียมรองรับแนวโน้มมาตรฐานความตกลงยุคใหม่ ซึ่งคงหนีไม่พ้นสิ่งต่างๆ ที่ได้เจรจากันภายใต้ TPP นอกจากนี้ คาดว่าประเทศสมาชิก TPP ที่เป็นสมาชิก RCEP ด้วย จะหันมาร่วมมือกับไทยในการผลักดันการเจรจา RCEP ให้สามารถสรุปผลได้โดยเร็ว แต่หากมองอีกทางจะเห็นว่า หากไม่มีความตกลง TPP ประเทศอาเซียนที่เป็นสมาชิก TPP อย่างเวียดนามและมาเลเซียที่ถือเป็นคู่แข่งสำคัญของไทย จะไม่สามารถใช้ประโยชน์จากความตกลง TPP ได้ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการแข่งขันทางการค้าของไทย โดยไทยจะยังคงสามารถรักษาสวนแบ่งตลาดในกลุ่มประเทศ TPP และการเป็นฐานการลงทุนของภูมิภาคต่อไป

2) การตั้งฐานการลงทุนของภาคเอกชนสหรัฐฯ กลับประเทศ โดยเพิ่มบทลงโทษต่อบริษัทที่ย้ายฐานการผลิตไปยังต่างประเทศ โดยการเรียกเก็บภาษีศุลกากรของสินค้าที่จะส่งกลับมาขายในสหรัฐฯ ถึง 35% และกำหนดภาษีการถ่ายโอนผลกำไรกลับสหรัฐฯ จากต่างประเทศแบบครั้งเดียวในอัตรา 10% รวมทั้งปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจาก 35% เป็น 15% เพื่อรักษาการลงทุนและเพิ่มการจ้างงานในประเทศถึง 25 ล้านตำแหน่ง

ที่มา: www.thepoliticalinsider.com

โดยนายทรัมป์ให้คำมั่นว่าจะดึงให้บริษัท Apple ที่มีโรงงานผลิตในประเทศจีนกลับเข้ามาในสหรัฐฯ ทั้งนี้ หลายฝ่ายกังวลว่าจะทำได้จริงหรือไม่ เพราะไม่ใช่เพียงการย้ายฐานออกจากประเทศจีนเท่านั้น แต่หมายถึง **“การดึงห่วงโซ่อุปทานการผลิตทั้งหมดของบริษัท Apple ออกจากภูมิภาคเอเชีย”** อีกทั้ง สหรัฐฯ ยังอาจต้องเผชิญกับประเด็นท้าทายอื่นๆ อาทิ พื้นที่ในการก่อสร้างโรงงานผลิตในจุดเดียว จำนวนและทักษะของคนงานอเมริกัน ระดับของค่าจ้างขั้นต่ำของสหรัฐฯ ที่สูงกว่าจีน เช่นเดียวกับกรณีการดึงบริษัทอเมริกันชั้นนำอื่นอย่าง Microsoft, Boeing, Ford และ GM ย้ายฐานกลับสู่สหรัฐฯ โดยขณะนี้ นายทรัมป์และนายไมค์ เพนซ์ ว่าที่รองประธานาธิบดีสหรัฐฯ เริ่มเดินหน้าหารือกับบริษัท

ชั้นนำอย่าง “Carrier” ผู้ผลิตเครื่องบินโดยสาร ซึ่งเดิมที่มีแผนย้ายฐานการผลิตจากรัฐอินเดียนนาไปยัง เม็กซิโก แต่ภายหลังการเจรจา บริษัทฯ ได้ประกาศที่จะคงฐานการผลิตในสหรัฐฯ ต่อไป ส่งผลให้นาย ทรัมป์สามารถรักษาการจ้างงานของชาวอเมริกันไว้ได้กว่า 1,000 ตำแหน่ง นอกจากนี้ ภายหลังบริษัท Ford ประกาศว่าจะสร้างโรงงานผลิตรถยนต์แห่งใหม่ในเม็กซิโก ซึ่งนายทรัมป์มีแผนเพิ่มการจัดเก็บภาษี ณ พรรมแดน (border tax) รถยนต์ที่นำเข้ามาขายในสหรัฐฯ ทำให้บริษัทฯ Ford ประกาศว่าจะยังคง การลงทุนในรัฐมิชิแกนของสหรัฐฯ ต่อไป ซึ่งสามารถรักษาการจ้างงานได้กว่า 700 ตำแหน่ง

ในส่วนของไทยนั้น สหรัฐฯ ถือเป็นนักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในไทยมากเป็นอันดับ 1 ในภูมิภาคอาเซียน และได้รับการส่งเสริมจาก BOI อันดับที่ 4 รองจากญี่ปุ่น สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย ดังนั้น นโยบายดึงดูดฐานการผลิตของบริษัทอเมริกันชั้นนำกลับประเทศย่อมส่งผลกระทบต่อในเชิงลบแก่ ภาวะการลงทุนของไทยอย่างแน่นอน เนื่องจากปัจจุบันบริษัทสหรัฐฯ ที่ลงทุนในไทย ได้แก่ Chevron, Ford และ Caterpillar เป็นบริษัทที่มีความสำคัญต่อภาคการผลิตและการจ้างงานของไทย

ที่มา: www.postwesternworld.com

3) การประกาศสงครามทางการค้ากับจีน

โดยการตั้งกำแพงภาษีสินค้านำเข้าจากจีนสูงถึง 45% เพื่อลดการนำเข้าสินค้าจากจีน แก้ไขปัญหา การแทรกแซงค่าเงินหยวนของจีนและใช้มาตรการ ตอบโต้ในการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมของจีน โดยในยุคของนายทรัมป์คาดว่าจะไม่ดำเนินตาม นโยบาย One-China policy ดังเห็นได้จากการหารือ ระหว่างนายทรัมป์กับประธานาธิบดีไซอิ๋งเหวินของ ไต้หวัน ที่สร้างความไม่พอใจแก่รัฐบาลจีนเป็นอย่างมาก

อีกทั้งไม่สานต่อนโยบาย Rebalancing Asia ตามที่สหรัฐฯ เคยให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชีย ซึ่ง หากนายทรัมป์ดำเนินนโยบายเป็นปฏิปักษ์ทางการค้ากับจีนจริง จะก่อให้เกิดความตึงเครียดทางการค้า โลก เนื่องจากจีนเป็นส่วนสำคัญของระบบห่วงโซ่อุปทานของธุรกิจสหรัฐฯ อาทิ บริษัท Apple, Starbucks และ Boeing และส่งผลให้แนวโน้มการลงทุนของสหรัฐฯ ในจีนลดลงตามลำดับ ซึ่งใน ส่วนของไทยคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงในฐานะเป็นแหล่งวัตถุดิบสำคัญของจีนในการผลิตสินค้าส่งออก และทางอ้อมสำหรับสินค้าที่ไทยส่งออกไปจีนเพื่อส่งออกต่อไปยังสหรัฐฯ

จับตาทิมเศรษฐกิจชุดใหม่

ที่มา: www.skadden.com

โรเบิร์ต ไลท์ทิจเซอร์
ว่าที่ผู้แทนการค้าสหรัฐฯ
(USTR)

ที่มา: <http://archive.fortune.com>

วิลเบอร์ รอสส์
ว่าที่รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงพาณิชย์สหรัฐฯ

ที่มา: www.theguardian.com

ปีเตอร์ นาวาร์โร
ว่าที่หัวหน้าคณะที่ปรึกษา
ด้านการค้า

ขณะนี้ นายทรัมป์ยังอยู่ระหว่างสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งสำคัญในรัฐบาลชุดใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักลงทุนและนักการเงินที่มีชื่อเสียงในแวดวงธุรกิจและมีแนวคิดแบบปกป้องการค้าที่ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของสหรัฐฯ ก่อนเสมอ ซึ่งบุคคลที่น่าจับตามอง ได้แก่ 1) นายวิลเบอร์ รอสส์ ว่าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์สหรัฐฯ ที่มีชื่อเสียงด้านการลงทุนเพื่อปกป้องธุรกิจ โดยนายทรัมป์ได้ให้อำนาจนายรอสส์ในการรับผิดชอบนโยบายการค้าทั้งหมดของสหรัฐฯ เรียกได้ว่าจะเป็นผู้นำในการกำหนดทิศทางนโยบายการค้าสำคัญของสหรัฐฯ ในอนาคต 2) นายโรเบิร์ต ไกท์ทเซอร์ ว่าที่ผู้แทนการค้าสหรัฐฯ (USTR) ซึ่งเป็นอดีตรองผู้แทนการค้าสหรัฐฯ ในสมัยประธานาธิบดีโรนัลด์ เรแกน มีความเชี่ยวชาญในการเป็นทนายต่อสู้คดีเกี่ยวกับการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนให้กับอุตสาหกรรมเหล็กของสหรัฐฯ จึงถือเป็นการส่งสัญญาณเตรียมพร้อมประกาศศึกทางการค้ากับจีนอย่างเต็มที่ และ 3) นายปีเตอร์ นาวาร์โร ว่าที่หัวหน้าคณะที่ปรึกษาด้านการค้า ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่ของทำเนียบขาว เพื่อให้คำปรึกษาด้านนโยบายการค้า การปกป้องอุตสาหกรรมและการจ้างงาน โดยนายนาวาร์โรเป็นผู้ที่มีแนวคิด “ต่อต้านจีน” และวิพากษ์วิจารณ์นโยบายการค้าของจีนมาโดยตลอด

เมื่อพิจารณาแนวโน้มนโยบายเศรษฐกิจและบุคคลซึ่งจะมาดำรงตำแหน่งสำคัญในทีมเศรษฐกิจใหม่ของสหรัฐฯ เห็นได้ว่าสหรัฐฯ มีนโยบายปกป้องทางการค้าและเห็นถึงผลประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ ดังนั้น การสานสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างไทยกับสหรัฐฯ ไทยอาจต้องเผชิญแรงกดดันจากสหรัฐฯ ที่มุ่งเน้นเจรจาลดอุปสรรคในการทำการค้าการลงทุนของสหรัฐฯ เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว นอกจากนี้ สหรัฐฯ อาจเข้มงวดในการใช้มาตรการตอบโต้ทางการค้าและอาจนำประเด็นเรื่องแรงงาน สิ่งแวดล้อมและทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งมีมาตรฐานสูงมาตรวจสอบการนำเข้าสินค้าจากไทย ที่มีส่วนแบ่งตลาดสูงแข่งขันกับอุตสาหกรรมภายในของสหรัฐฯ เช่น อาหารทะเล เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น ซึ่งทำให้ไทยคงต้องมีความรอบคอบในการทำการค้า โดยคำนึงถึงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องมากขึ้น นอกจากนี้ การขยายการลงทุนระยะยาวของสหรัฐฯ ในไทยอาจชะลอตัวลงจากผลของนโยบายตั้งฐานการลงทุนกลับสหรัฐฯ ก็เป็นไปได้ อย่างไรก็ตาม คาดว่าสหรัฐฯ จะยังคงสานต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจผ่านเวทีการหารือทางการค้า อาทิ การประชุมคณะมนตรีภายใต้กรอบความตกลงการค้าและการลงทุน (TIFA JC) และกรอบ ASEAN - US เนื่องจากไทยถือเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญของสหรัฐฯ ในภูมิภาคที่จะช่วยเชื่อมโยงสหรัฐฯ เข้ากับภูมิภาคอาเซียน โดยมีภาคเอกชนของสหรัฐฯ อย่างสถานักธุรกิจอาเซียน - สหรัฐอเมริกา (USABC) เป็นกลไกสำคัญในการชี้ให้รัฐบาลสหรัฐฯ เห็นถึงความสำคัญของไทยและผลประโยชน์ที่ทั้งสองฝ่ายจะได้รับร่วมกันในอนาคต

สุดท้ายแล้ว นโยบายการค้าสหรัฐฯ อย่างเป็นทางการภายใต้รัฐบาลของนายโดนัลด์ ทรัมป์จะมีทิศทางเป็นอย่างไร คงต้องรอภายหลังการเข้าสาบานตนในวันที่ 20 มกราคม 2560 ทั้งนี้ นโยบายต่างๆ จะมีระดับความแข็งแกร่งมากน้อยเพียงไร อีกทั้งจะยังคงเห็นความสำคัญของภูมิภาคอาเซียนเหมือนรัฐบาลชุดที่ผ่านมาหรือไม่ และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกอย่างไร คงต้องติดตามกันต่อไป

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

- สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ณ กรุงวอชิงตัน
- หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์
- หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน
- หนังสือพิมพ์ประชาชาติ
- หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ
- www.donaldjtrump.com
- www.washingtonpost.com
- www.theguardian.com
- www.straitstimes.com
- www.bbc.com
- www.betanews.com
- www.voathai.com
- www.scmp.com
- www.investopedia.com
- www.forbes.com
- www.nytimes.com
- www.nationtv.tv